

Spis treści

Wprowadzenie. Problematyka badań i opis źródeł wykorzystanych w treści książki	9
Rozdział I. Religia i religijność w ujęciu socjologicznym	25
1. Religia i religijność jako przedmiot badań socjologicznych	25
a) Religia – próby określenia jej istoty i funkcji	25
b) Religijność – jej definicje i parametry	32
c) Typy i formy religijności	39
(1) Religijność instytucjonalna – religijność kościelna	41
(2) Religijność selektywna – wybiórcza	45
(3) Religijność subiektywna – sprywatyzowana	49
d) Społeczny wymiar religijności	55
e) Religijność kulturowa	57
f) Nowa religijność i nowa duchowość – wzajemne zależności, podobieństwa i różnice	58
Podsumowanie	65
Rozdział II. Globalne deklaracje wiary, wierzeń i praktyk religijnych dorosłych katolików polskich	67
1. Przynależność wyznaniowa dorosłych katolików	70
a) Chrzest jako kryterium przynależności wyznaniowej dorosłych katolików	71
b) Wskaźniki chrztów dzieci i osób dorosłych w Polsce	72
c) Deklaracje przynależności wyznaniowej dorosłych katolików	74
2. Przynależność religijna dorosłych katolików	84
3. Motywacje wiary religijnej i niewiary dorosłych katolików	98
4. Deklaracje częstotliwości praktyk religijnych dorosłych katolików	113
5. Zmiany postaw religijnych w świadomości dorosłych katolików	123
Podsumowanie	127
Rozdział III. Wiedza religijna dorosłych katolików – jej źródła i wskaźniki	131
1. Źródła wiedzy religijnej wskazane przez dorosłych katolików	134
a) Rozmowy i dyskusje dorosłych katolików o religii i Kościele	135
b) Religijne książki, czasopisma i prasa	141
c) Pismo Święte i <i>Katechizm Kościoła katolickiego</i>	149
d) Radio i telewizja	153
e) Internet	164
f) Kazania i homilie księży w kościele	172

2. Wskaźniki wiedzy religijnej dorosłych katolików	177
a) Dogmat o Trójcy Osób Boskich	178
b) Jezus Chrystus – jego cechy osobowe	182
c) Los duszy po śmierci człowieka i zmartwychwstanie ciała	186
d) Niepokalane poczęcie Najświętszej Maryi Panny	193
e) Ewangelie i imiona ich autorów	195
f) Sakramenty – ich liczba i nazwy	197
g) Święta kościelne – ich nazwy i wartość religijna	204
h) Przywódcy kościelni – ich imiona i nazwiska	207
Podsumowanie	209

Rozdział IV. Wiara i wierzenia religijne dorosłych katolików 213

1. Teocentryczne dogmaty wiary katolickiej	218
a) Bóg jako Siła Wyższa	219
b) Bóg w Trójcy Osób Boskich	221
c) Bóg – stwórcą świata i ludzi	226
d) Bóg – opiekujący się ludźmi i światem	229
2. Chrystologiczne dogmaty wiary katolickiej	232
a) Człowieczeństwo i bóstwo Jezusa Chrystusa	233
b) Męka i śmierć krzyżowa oraz misja zbawcza Jezusa Chrystusa	237
c) Zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Jezusa Chrystusa	239
d) Realność obecności Jezusa Chrystusa w Eucharystii	242
3. Eschatologiczne dogmaty wiary katolickiej	245
a) Grzech pierworodny ludzi i jego skutki	251
b) Śmierć człowieka, sąd ostateczny i życie wieczne	253
c) Zmartwychwstanie ludzi z ciałem i duszą	258
d) Nieśmiertelność duszy człowieka	263
e) Własne zbawienie wieczne człowieka po śmierci	266
f) Niebo jako nagroda i piekło jako kara wieczna po śmierci	268
g) Dogmaty katolickie a wiara w reinkarnację	279
4. Maryjne dogmaty wiary katolickiej	285
a) Niepokalane poczęcie Najświętszej Maryi Panny	287
b) Cudowne poczęcie i urodzenie Jezusa Chrystusa przez Maryję Pannę	289
c) Maryja Dziewica matką Chrystusa – Syna Bożego	291
d) Wzięcie do nieba z ciałem i duszą Matki Jezusa Chrystusa	292
5. Eklezjalne dogmaty wiary katolickiej	295
a) Kościół jako wspólnota religijna założona przez Jezusa Chrystusa	298
b) Kościół jako wspólnota duchowa – Mistyczne Ciało Chrystusa	304
c) Podstawowe cechy Kościoła: jeden, święty, powszechny, apostołski	307
d) Religijna, zbawcza i społeczna rola Kościoła	310
Podsumowanie	315

Rozdział V. Praktyki religijne dorosłych katolików polskich 317

1. Obowiązkowe powtarzalne praktyki religijne dorosłych katolików	320
a) Uczestniczenie w mszy świętej niedzielnej i świątecznej	322

b) Przystępowanie do spowiedzi i komunii wielkanocnej	336
2. Nieobowiązkowe prywatne i publiczne praktyki religijne dorosłych katolików	347
a) Prywatne praktyki pobożne dorosłych katolików	349
(1) Codzienna modlitwa indywidualna	350
(2) Rytuały i obrzędy religijne w rodzinie	368
b) Publiczne praktyki religijne	385
(1) Uczestniczenie w mszy świętej w dni robocze	386
(2) Przystępowanie do spowiedzi w ciągu roku	390
(3) Przystępowanie do komunii w dni robocze	395
3. Motywacje wiary i praktyk religijnych dorosłych katolików	402
Podsumowanie	412

Rozdział VI. Kościół instytucjonalny w świadomości dorosłych katolików 415

1. Kościół instytucjonalny w perspektywie socjologicznej	415
2. Kościół instytucjonalny w wyobrażeniach i ocenach dorosłych katolików	422
a) Istota Kościoła instytucjonalnego i utożsamianie się z nim dorosłych katolików	424
b) Zaufanie i nieufność do Kościoła instytucjonalnego dorosłych katolików	431
c) Społeczna i polityczna aktywność oraz kompetencje Kościoła w Polsce	448
d) Autorytet religijny, moralny, społeczny i władza Kościoła w społeczeństwie	464
Podsumowanie	481

Rozdział VII. Parafia rzymskokatolicka w świadomości dorosłych katolików 485

1. Socjologiczne ujęcie parafii rzymskokatolickiej	486
2. Parafia rzymskokatolicka w wyobrażeniach i ocenie dorosłych katolików	492
a) Zainteresowanie sprawami parafii i działania na jej rzecz	492
b) Identyfikacja z własną parafią i z kościołem parafialnym	504
c) Wiąż osobista z własną parafią	520
d) Zaangażowanie parafii w sprawy i potrzeby własnych mieszkańców	529
Podsumowanie	537

Rozdział VIII. Kapłaństwo hierarchiczne i kapłani w świadomości i ocenie dorosłych katolików 539

1. Geneza kapłaństwa hierarchicznego i socjologiczne ujęcie zawodu księdza katolickiego	539
2. Powołanie kapłańskie i kapłaństwo w ujęciu i ocenie dorosłych katolików	547
a) Istota powołania kapłańskiego w wyobrażeniach dorosłych katolików	549
b) Struktura kapłaństwa hierarchicznego w ujęciu dorosłych katolików	552
c) Okoliczności określające religijny charakter kapłaństwa hierarchicznego	553
3. Aksjologiczny wymiar kapłaństwa w ujęciu i ocenie dorosłych katolików	555
a) Autorytet i prestiż społeczny księży w Polsce i w ocenie dorosłych katolików	557
b) Awans zawodowy kapłaństwa w ocenie dorosłych katolików	564
c) Zapotrzebowanie na kapłaństwo w społeczeństwie i rodzinie	568
4. Religijna i społeczna rola księdza parafialnego w ujęciu dorosłych katolików	575
a) Socjologiczne ujęcie roli religijno-społecznej księdza parafialnego	576

b) Kapłaństwo hierarchiczne jako podstawa roli religijno-społecznej księdza parafialnego	578
c) Składniki roli religijno-społecznej księdza parafialnego i jej realizacja	579
d) Zakres roli religijno-społecznej księdza w ujęciu dorosłych katolików	581
5. Styczności i więź osobista dorosłych katolików z księżmi parafialnymi	586
6. Model i wzór osobowy księdza parafialnego w ujęciu dorosłych katolików	596
a) Socjologiczne ujęcie modelu i wzoru osobowego księdza parafialnego	597
b) Model i wzór osobowy księdza parafialnego w ujęciu dorosłych katolików	599
Podsumowanie	612
Zakończenie	615
Bibliografia	637